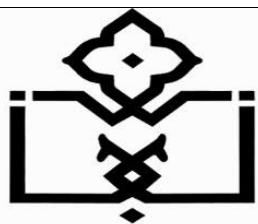

در شرایط عادی، سیستم انعقاد خون و عوامل مؤثر در فرآیند انعقاد باید به صورت فیزیولوژیک فعالیت نمایند تا خونرسانی طبیعی به احشای حیاتی بدن صورت گیرد. در غیر این صورت، حوادث خطرناکی مانند تشکیل ترومبوز و آمبولی ناشی از آن رخ می دهد. ترومبوز (Thrombosis) به معنای تشکیل لخته در عروق خونی می باشد که جابجایی، کنده شدن و حرکت آن به سمت ارگان های حیاتی بدن را آمبولی (Embolism) می گویند. فرآیند تشکیل ترومبوز و آمبولی ناشی از آن را در مجموع، حوادث ترومبوآمبولیک گویند. علل گوناگونی ممکن است موجب بروز ترومبوز در انسان شود مانند چاقی، بی تحرکی درازمدت، جراحی های بزرگ مانند جراحی های ارتوپدی، افزایش فشارخون، دیابت و مشکلات انعقادی. در زنان، علاوه بر تمامی موارد ذکر شده، علل دیگری نیز سبب بروز حوادث ترومبوآمبولی می گردند مانند مصرف نادرست داروهای پیشگیری کننده از بارداری (مصرف دارو در زنان بالای ۳۵ سال، زنان دچار میگرن و زنان سیگاری)، زایمان به روش سزارین، بارداری و دوران پس از زایمان. یکی از شرایط حساس برای وقوع حوادث ترومبوآمبولیک، بارداری است. در این دوران، به علت کاهش سرعت گردش خون در عروق، استاز و در نهایت احتمال صدمه بیشتر به عروق خونی، زنان باردار نسبت به زنان غیر باردار در معرض خطر بیشتری برای دچار شدن به این مشکل هستند. در دوران نفاس یا همان دوران پس از زایمان نیز همچنان احتمال این خطر بالا بوده و وقوع حوادث ترومبوآمبولی، تهدید کننده زندگی زنان می باشد.	زندگی زنان می باشد. زایمان به روش سزارین، چندین برابر احتمال وقوع حوادث ترومبوآمبولی و مرگ و میر ناشی از آن را افزایش می دهد. یکی از خطرات مهم تهدید کننده حیات، وقوع ترومبوز ورید عمقی است که به آن Deep vein thrombosis (DVT) گویند. در این حالت، یک یا چندین لخته خونی در ورید های تحتانی مانند ورید های ساق پا تشکیل می شود که با مسدود کردن عروق، جریان خون به ارگان های حیاتی را مختل می کند. پیامد وقوع این اختلال، بروز نشانه های آزار دهنده شامل تورم یک یا هر دو پا، درد و احساس گرما در عضو مبتلا و بروز قرمزی و التهاب در آن عضو می باشد. اگر لخته خونی موجود در عروق به موقع درمان نشود، علاوه بر کند شدن جریان خون، ممکن است آمبولی رخ دهد. در این حالت، لخته خونی از مسیر عروق تحتانی کنده شده و به سمت ارگان های حیاتی بدن می رود. دو عارضه مهم و وخیم آمبولی، بروز سکنه های ایسکمیک مغزی و آمبولی ریوی می باشد. اگر لخته سبب مسدود شدن عروق مغزی گردد، ممکن است قسمت هایی از مغز دچار کاهش خونرسانی و اکسیژن رسانی شده و سکنه ایجاد گردد که وقوع یک سکنه مغزی عوارض مختلفی را برای بیمار به وجود می آورد. نشانه های بروز سکنه های ایسکمیک مغزی (Ischemic brain stroke) شامل سردرد،	اختلالات بینایی و عدم توازن حرکتی و کلامی است. عارضه وخیم و مهلک دیگر، وقوع آمبولی ریوی (Pulmonary embolism) می باشد که به احتمال بالایی با عوارض و مرگ و میر بیمار همراه است. نشانه های آمبولی ریوی شامل نفس تنگی، درد قفسه سینه، سرفه، خلط خونی و ایست قلبی تنفسی است. به همین دلیل، یکی از توصیه های مهم در مورد شناسایی نشانه های خطر در دوران بارداری و پس از زایمان، وجود تنگی نفس و مشکلات تنفسی می باشد که زنان باردار باید به وجود آن، توجه خاصی داشته باشند. برای پیشگیری از وقوع حوادث ترومبوآمبولی اقدامات زیر باید صورت گیرد: • اختلالاتی مانند فشارخون و دیابت، باید کنترل و به موقع درمان شوند. • سطح تری گلیسرید و کلسترول خون نیز باید در حد متعادل نگه داشته شوند. • حتی الامکان پس از اعمال جراحی، تحرک کافی و به موقع بیمار انجام گردد. • پس از اعمال جراحی مانند سزارین، می توان از داروهای رقیق کننده خون مانند هپارین استفاده نمود. • داروهای پیشگیری کننده از بارداری، باید با دوز مناسب و در زنان دارای شرایط مناسب استفاده شوند.
---	--	--

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی درمانی استان زنجان

مرکز آموزشی درمانی الغدير ابهر

واحد آموزش بیمار

مادر باردار با ترومبوآمبولی

شماره تلفن بیمارستان الغدير جهت پاسخگویی به
سوالات بیماران 02435368200 بخش

گاهی لازم است افرادی که یکبار ابتلای به حوادث ترومبوآمبولی را تجربه می کنند، مادام العمر از داروهای رقیق کننده خون استفاده نمایند که البته دوز و نحوه مصرف هر دارو در هر فرد متفاوت است و نباید به صورت خودسرانه، مصرف و یا تغییر داده شوند.

منابع: آموزش های دوران باردای و امادگی برای
زایمان (ادراه سلامت مادران)
مقالات علمی
تهیه کننده : سمیه خان محمدی کارشناس مامایی

با تایید : دکتر نگین حاجی علی اکبری متخصص
زنان و زایمان
تدوین : واحد آموزش بیمار

در زنان سیگاری، مبتلاً به میگرن و اختلالات و درگیری عروق خونی، نباید از داروهای پیشگیری کننده بارداری استفاده نمود.

• مصرف مایعات مناسب به ویژه در فصول گرم سال، سبب پیشگیری از افزایش غلظت خون و وقوع حوادث ترومبوآمبولی می گردد.

• زنان باردار در حین مسافرت، هریک تا دوساعت یکبار، از اتومبیل خارج شده و راه بروند تا بی تحرکی، موجب صدمه به عروق نگردد.

• از انجام جراحی سزارین غیر لازم پرهیز شود تا خطر وقوع حوادث عروقی کمتر گردد.

• بارداری و دوران پس از زایمان، از عوامل مهم مستعد کننده ابتلا به حوادث ترومبوآمبولی می باشند. بنابراین آگاه سازی زنان پیرامون شناسایی نشانه های خطر این اختلالات، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

برای تشخیص وجود لخته در عروق و درمان آن، می توان از نشانه ها و انواع روش های تصویربرداری مانند سونوگرافی داپلر (Doppler ultrasound) و برای درمان این اختلال از انواع داروهای حل کننده لخته و یا جراحی، استفاده نمود.